

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi veronkantalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan veronkantalakia muutettavaksi siten, että verojen maksaminen tehtäisiin joustavamaksi. Verot voisi kantoajasta riippumatta maksaa rahalaitoksiin ja muihin maksuliikettä hoitaviin toimipaikkoihin sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää. Säännöksiä veronkantoviranomaista sitovasta maksun ajankohdasta ehdotetaan samalla täydennettäväksi.

Lääninveroviraston mahdollisuutta käyttää maksumuistutuksia erääntyneiden verojen perinnässä ehdotetaan joustavoitettavaksi

niissä tilanteissa, joissa vero ei ole samanaikaisesti ulosottoperinnässä. Samalla erillistä jälkikannosta luovuttaisiin.

Tarpeettomien perintätoimien välttämiseksi ehdotetaan, että lääninverovirasto voisi olla ryhtymättä verojen perintään tai keskeyttää perinnän, jonka ei arvioida johtavan tulokseen. Lääninveroviraston perintää koskevia säännöksiä ehdotetaan erältä osin muutokin ajanmukaistettavaksi ja selkeytettäväksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Verojen maksupaikat ja kantoajat

Veronkantalain (611/78) 1 §:ssä tarkoitetut verot, maksut ja muut suoritukset voidaan maksaa postisiirtoliikettä välittäviin postitoimipaikkoihin, rahalaitoksiin ja valtion tilivirastoihin sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää. Asiasta säädetään lain 4 a §:ssä. Valtiovarainministeriö on eräiden verojen maksupaikoista ja tiedonsiirtokorvauksista antamallaan päätöksellä (314/94) määrännyt, että verojen yleisiä maksupaikkoja säännönmukaisena kantoaikana ovat pankit, postisiirtoliikettä välittävät postitoimipaikat, lääninhallitukset ja valtiokonttori.

Valtiovarainministeriö määrää veronkantalain 4 b §:n mukaan verojen kantoajat tai eräpäivät. Veroviranomaisen maksuunpanemasta verosta lähetetään verovelvolliselle tilisiirtolomake, johon on merkitty maksettavan veron määrä ja eräpäivä. Jos veron suorittaminen laiminlyödään, valtiovarainministeriö voi veronkantalain 27 §:n mukaan määrätä myös jälkikannosta eli säännönmu-

kaisena kantoaikana maksamatta jätettyjen verojen maksuajankohdasta. Vero voidaan tällöin maksaa pankkiin tai postisiirtoliikettä välittävään postitoimipaikkaan eräkuukautena tai sitä seuraavana kuukautena taikka maksumuistutukseen merkittynä tätä myöhempänä maksupäivänä. Jälkikannossa yksittäisestä erästä kertymättä jäänyt osa peritään ensisijaisesti uudella maksumuistutuksella ennen ulosottoon lähettämistä.

Omaaloitteisesti maksettavat verot voidaan maksaa edellä mainittuihin maksupaikkoihin kantoajoista riippumatta.

Edellytykset erääntyneiden verojen vapaaehtoiseen suorittamiseen jälkikantoajan jälkeen ovat olleet rajalliset. Tähän ovat olleet syynä verosuorituksia vastaanottavien maksupaikkojen lukumäärä ja nykyinen viivästysseuraamusten laskeminen veronmaksun yhteydessä.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan muut kuin omaaloitteisesti maksettavat verot eli kaikki maksuunpannut verot voidaan jälkikantoajan päätyttyä maksaa ainoastaan ulosottomiehelle, valtiokonttoriin ja lääninhallitukseen suorittamalla samalla veroille pe-

rittävät viivästysseuraamukset. Vero voidaan suorittaa ulosottomiehelle, myös silloin kun sitä ei vielä ole lähetetty ulosottoihin perittäväksi. Jos vero suoritetaan ulosottomiehelle, on viivästysseuraamusten lisäksi suoritettava ulosottomaksu.

Jälkikantoajan jälkeen maksupaikkojen määrä vähenee siten olennaisesti, koska veroja ei voida maksaa yleisiin rahalaitoksiin. Maksupaikkoja ja -aikoja koskevat nykyiset säännökset hankaloittavat verojen suorittamista jälkikantoajan jälkeen.

Vapaaehtoisuuteen perustuva verojen suorittaminen nopeuttaisi verojen kertymistä. Nykyiset säännökset eivät kuitenkaan riittävästi luo edellytyksiä kannustaa määräaikaana maksamatta jääneiden verojen vapaaehtoista maksamista. Tämä hidastaa verojen kertymistä ja lisää perimiskustannuksia. Verojen maksamista joustavoitaisikin mahdollisuus suorittaa verot kantoajoista ja -tavoista riippumatta aina yleisiin rahalaitoksiin, joissa maksuvelvolliset muutoinkin asioivat.

Verojen maksamista ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että valtiovarainministeriön oikeutta määrätä niistä maksupaikoista, jotka saavat vastaanottaa maksusuorituksia kantoajan jälkeen, väljennetään. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriö voisi määrätä maksupaikaksi myös esimerkiksi julkisen hallinnon yhteisen palveluyksikön eli muun maksuliikenteestä huolehtivan toimipaikan. Samalla viivästysseuraamusten perintää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että valtiovarainministeriö oikeutettaisiin määräämään verojen maksamisesta verolippuun merkityn määräisenä myös kantoajan jälkeen, jolloin viivästysseuraamukset perittäisiin erikseen. Tämä maksamista ja maksun vastaanottamista selkeyttävä muutos on tarpeen, jotta ehdotettu maksupaikkojen laajennus voitaisiin toteuttaa. Erillisestä jälkikannon käsitteestä luopuminen mahdollistaisi sen, että maksuvelvollinen voisi maksaa veronsa kaikkiin kotimaisiin rahalaitoksiin verojen vanhentumiseen saakka.

Toisaalta muutos loisi edellytykset tarvittaessa vähentää lääninhallitusten maksuliiketehtäviä. Samalla valtiokonttorin verojen maksuun liittyvistä maksuliiketehtävistä voitaisiin luopua.

Ulosoton kannalta on ilmeistä, että jatkosakin valtaosa ulosotossa jo olevista veroista suoritettaisiin nykyiseen tapaan asianomaiselle ulosottoviranomaisen tilille. Määräaikaana maksamatta jääneiden verojen maksami-

sen joustavoittaminen merkitsisi kuitenkin sitä, että yksittäistapauksissa ulosottoakaan ei sinänsä olisi esteenä veron suorittamiselle myös mihin tahansa valtiovarainministeriön määräämään maksupaikkaan. Jotta mahdolliset kahdenkertaisen perinnän tilanteet, joita nykyisinkin esiintyy, voitaisiin jo ennakolta minimoida, tarkoituksena on, että lääninverovirasto muutoksen seurauksena jatkossa nopeuttaisi tiedon lähettämistä ulosottoviranomaiselle veroviranomaisen tilille jo saadusta suorituksesta. Ulosottomaksun perintä tässä tilanteessa ja mahdolliset siihen liittyvät ongelmat on tarkoitus selvittää erikseen.

1.2. Verohallintoa sitova maksuajankohta

Postipankki Oy:stä annetun lain (972/87) 10 §:ssä säädetään valtiota sitovasta maksun ajankohdasta. Lainkohta säätelee myös verohallintoa sitovan maksun ajankohdan, kun maksun vastaanottaa Postipankki tai postitoimipaikka. Lainkohdan mukaan valtiolle postisiirron välityksellä suoritettu maksu katsotaan suoritetuksi silloin, kun maksaja saa kuitenkin asianomaiselle valtion siirtotilille tapahtuneesta tilillepanosta tai tilisiirto on veloitettu maksajan tililtä.

Veroja maksetaan kuitenkin suuri määrä myös liike-, säästö- ja osuuspankkeihin. Laissa ei ole vastaavaa säännöstä näiden pankkien osalta. Käytännössä Postipankki Oy:stä annetun lain säännöstä on sovellettu analogisesti myös muihin rahalaitoksiin maksettuihin suorituksiin. Säännöksen puuttuminen on kuitenkin aiheuttanut tulkintaongelmia. Satunnaisesti se on saattanut johtaa myös aiheettomaan viivästysseuraamusten perintään.

Veronkantolaisissa ehdotetaan säädettäväksi yleisesti veroviranomaisia sitovasta veron tai muun suorituksen maksuajankohdasta. Tämä on tarpeen, jotta verovelvollisen oikeusturva voidaan ottaa riittävästi huomioon. Lisäksi valtiovarainministeriö oikeutettaisiin määräämään, että ulkomaiseen rahalaitokseen maksettu Suomen vero olisi verohallintoa sitovalla tavalla suoritettu jo ennen kuin maksu on kirjautunut valtion postisiirtotilille. Tällöin kansainvälisessä maksuliikenteessä esiintyvät viiveet eivät koituisi verovelvollisen vahingoksi.

1.3. Verojen perintä

Lääninveroviraston perintäkeinoista sääde-

tään veronkantolain 27 ja 27 a §:ssä. Lain 27 §:n mukaan lääninveroviraston on lähetettävä maksamatta jätetyt verot ulosottotoimin perittäväksi. Maksamattomat verot lähetetään perittäväksi ulosottotoimin eräkohtaisesti. Verojen ulosotto kuuluu oikeusministeriön toimialaan ja siihen sovelletaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain (367/61) säännöksiä. Tältä osin lakiin ei ehdoteta muutoksia. Tarkoituksena on kuitenkin tarkastella jatkossa velallisen tilannetta kokonaisuutena.

Maksamattomien ja erääntyneiden verojen eli verojäämien määrä on vuosina 1990—1994 kasvanut 9,4 miljardista markasta 23,6 miljardiin markkaan. Mainittuina vuosina verojäämiä lähetettiin perittäväksi ulosottotoimin 3,9—6,3 miljardia markkaa vuosittain.

Ulosoton ohella tai sen sijasta lääninverovirasto voi verojen perimiseksi ryhtyä veronkantolain 27 a §:ssä tarkoitettuihin erikoisperintätoimenpiteisiin. Lääninveroviraston erikoisperinnässä eri veroeristä koostuvat verojäämät eli maksuunpannut ja määräaikana maksamatta jätetyt verot voidaan käsitellä yhtenä verovelkana ja niiden perimiseksi voidaan valita tapauskohtaisesti tarkoituksenmukainen perintäkeino. Puheena olevassa 27 a §:ssä säädetään perintäkeinoista. Luettelo ei ole tyhjentyvä, vaan esimerkinomainen.

Ulosotto- ja erikoisperinnän kokonaiskertymä vaihteli vuosina 1990—1994 yhteensä 1,3—1,8 miljardin markan välillä. Tästä määrästä noin puolet kertyi lääninveroviraston suorittamien erikoisperintätoimenpiteiden johdosta.

Erikoisperintää koskevat ehdotukset ovat lähinnä teknisiä ja rakenteellisia. Muun muassa yksityiskohtainen esimerkkiluettelo erikoisperintätoimista ehdotetaan siirrettäväksi laista asetukseen. Tarkoituksena on, että asetuksella säädettävää esimerkkiluettelo lääninveroviraston toimivallasta veronsaajien puhevallan käyttäjänä täydennettäisiin ainoastaan siten, että velkojan puhevalta koskisi myös yksityishenkilön velkajärjestelyjä ja yrityssaneerausmenettelyä. Erikoisperintään ei ole tarkoitus ehdottaa muita sisällöllisiä muutoksia, vaan erikoisperintä jatkuisi nykyisen käytännön mukaisena.

Ennen ulosotto- ja erikoisperintätoimenpiteiden aloittamista verovelvolliselle lähetetään maksumuistutus. Se lähetetään jälkikantoaikana eli valtiovarainministeriön määrää-

mänä aikana säännönmukaisen kantoajan jälkeen. Verojen katsotaan tuon ajan olevan jälkikannossa. Asiasta säädetään veronkantolain 27 §:n 2 momentissa.

Verohallinto on viime vuosina lähettänyt runsaat 1,2 miljoonaa maksumuistutusta vuosittain. Muistutusten perusteella veroja on kappalemääräisesti kertynyt jo jälkikantoaikana 30—35 prosenttia. Markkamääräinen kertymä vuosittain on ollut lähes yhtä suuri kuin ulosotto- ja erikoisperinnän kokonaiskertymä eli noin 1,3 miljardia markkaa. Maksumuistutusten johdosta on nopeasti kertynyt huomattava määrä säännönmukaisena kantoaikana maksamatta jääneitä veroja. Niihin ei siten ole tarvinnut kohdentaa muita perimistoimia.

Ehdotuksen mukaan maksumuistutuksen käyttöä joustavoitettaisiin siten, että lääninverovirasto voisi lähettää maksamattomasta verosta maksumuistutuksen muulloinkin kuin vain nykyisenä jälkikantoaikana, ei kuitenkaan sinä aikana, kun vero olisi ulosotto-perinnässä. Jälkikannosta sellaisenaan luovuttaisiin. Käytännössä muutos koskisi siten lähinnä niitä maksutilanteita, joissa veroa ei ole vielä lähetetty perittäväksi ulosottotoimin, tai tilanteita, joissa ulosotto on jo päätynyt tuloksettomana ja verovelvolliselle on ulosoton päätyttyä kertynyt veroviranomaisen rekisterien mukaan tuloa.

Nykyisin verojäämät on jälkikantoajan jälkeen pääsääntöisesti lähetettävä ulosottotoimin perittäväksi. Ulosotto-perinnästä ei voida luopua siinä tilanteessa, kun verovelvollista koskeva aikaisempi perintä on päättynyt esimerkiksi varattomuuden tai muun perimiseen toteamiseen. Uudet erääntyneet veroerät on tästä huolimatta lähetettävä ulosottoon. Nämä jo ennakkoon tuloksettomiksi tiedetyt perimistoimet työllistävät turhaan hallintoa ja lisäävät sekä verohallinnon että ulosottohallinnon kustannuksia. Tämän vuoksi lääninverovirastolla tulisi olla mahdollisuus arvioida maksuvelvollisen perintätilanne asiakaskohtaisesti kokonaisuutena. Verohallinnolla on käytettävissään tähän arviointiin tarvittava tieto. Lääninverovirasto voisi tässä tilanteessa luopua välittömistä perimistoimista.

Ehdotuksen mukaan määräaikana maksamatta jätettyä veroa ei lähetettäisi perittäväksi ulosottotoimin, jos perinnän arvioidaan jäävän tuloksettomaksi. Lääninveroviraston olisi arvioitava perimismahdollisuudet aikaisempien perimisyritysten sekä niiden tietojen

ja selvitysten pohjalta, joita sillä on käytettävissään verovelvollisen maksamattomien verojen perintään vaikuttavista seikoista. Arviointiin vaikuttaisi muun muassa aikaisempi perimistulos. Arviointiin vaikuttaisi myös esimerkiksi se, onko ulosotossa jo aikaisemmin ollut perimiseste. Samoista syistä voitaisiin luopua myös erikoisperintätoimenpiteistä. Perintä voitaisiin nykyiseen tapaan myös keskeyttää. Ehdotetuilla muutoksilla voitaisiin vähentää tarpeetonta perintää, mikä säästäisi sekä verohallinnon että ulosottohallinnon työmäärää ja kustannuksia.

Jos lääninverovirasto on luopunut perinnästä tai sen keskeyttänyt, sen on veronkantoasetuksen (903/78) 4 §:n mukaan edelleen selvitettävä vero- tai maksuvelvollisen tuloihin, varallisuuteen ja olinpaikkaan liittyviä sekä muita perintään vaikuttavia seikkoja perimisen jatkamismahdollisuuksien toteamiseksi. Perintään on ryhdyttävä tai keskeytettyä perintää on jatkettava, jos sen myöhemmin arvioidaan johtavan tulokseen. Asiasta säädettäisiin kuten nykyisinkin veronkantalain 27 §:ssä.

2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan saavutettavan parempi verojen kertyminen nykyistä pienemmin kustannuksin. Vuoden 1994 lopussa olleet verojäämät, eli kaikkiaan noin 23,6 miljardia markkaa, koostuivat yhteensä 2,2 miljoonasta veroerästä. Ulosotosta palautettiin näistä perimisesteellä kaikkiaan noin 1,2 miljoonaa veroerää eli yhteensä 15 miljardia markkaa. Yksistään vuonna 1994 ulosottoon lähetettiin runsaat 780 000 veroerää. Näistä runsaan 250 000 veroerän osalta lääninverovirasto olisi voinut jo etukäteen arvioida perinnän päättyvän esteeseen ja olla lähettämättä niitä ulosottoin perittäväksi. Ehdotus, joka koskee perintätoimien passiivista eli sitä, että välittömistä perimistöimistä luovuttaisiin toistaiseksi, merkitsisi noin 3 miljoonan markan kustannussäästöä verohallinnossa. Ulosottohallinnossa kustannusten ja työn säästön arvioidaan olevan lähes vastaavan suuruinen ja merkittävän erityisesti rutiiniluonteisten tehtävien vähenemistä. Vapautuvien voimavarojen suuntaaminen vaativampiin tehtäviin ja tulokselliseen perintään parantaisi osaltaan koko perinnän tulosta.

Verojen maksupaikkoja ja veron maksamista koskevien ehdotusten arvioidaan toteutuessaan parantavan asiakaspalvelua ja nopeuttavan verojen kertymistä lääninveroviraston tilille. Määräaikana maksamatta jääneiden verojen kerryttämiseksi maksuistutusten lähettäminen on taloudellisin ja nopein keino. Samalla se kannustaa verovelvollisia maksamaan veronsa vapaaehtoisesti. Ehdotuksen ei arvioida olennaisesti lisäävän verohallinnosta nykyisin lähetettävien maksuistutusten määriä, mutta se joustavoitaisi niiden lähettämistä. Lisäksi se mahdollistaa toteutuessaan nykyistä paremmin tapa-kohtaisesti harkita maksuistutuksen lähettämisen vaativampien perintäkeinojen sijasta. Ehdotetuilla muutoksilla ei ole välittömiä organisatorisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriön ja verohallituksen yhteistyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä, ulosottojärjestöjä sekä oltu yhteydessä Suomen Pankkiyhdistykseen. Asian jatkovalmistelu lausuntojen pohjalta on tapahtunut tiiviissä yhteydessä oikeusministeriöön.

Ehdotus, joka koskee perintätoimien passiivista on esityksen keskeisin perintään kohdistuva muutos. Toteutuessaan se vähentää olennaisesti tuloksettomaa perintään kohdistuvaa työtä ja kustannuksia sekä mahdollistaa vapautuvien voimavarojen suuntaamisen perinnän laadullisen tuloksen parantamiseen. Verojen maksamisen joustavoittaminen ja maksuvelvollisten vapaaehtoisuuteen perustuvan maksamisen lisääminen ovat eräitä valtiovarainministeriön ja verohallinnon useissa eri yhteyksissä veronkannolle asettamia päätavoitteita. Valtiontilintarkastajat ovat esittäneet verohallinnolle samansuuntaisia kehittämistavoitteita. Kertymätuloksen lisäämisen ohella he ovat korostaneet myös asiakaspalvelun parantamista tässä suhteessa. Muun muassa valtiontalouden tarkastusvirasto on antamissaan lausunnoissa pitänyt verohallinnon tavoitteita oikeasuuntaisina ja kiirehtinyt niiden toteuttamista. Vuonna 1987 veron maksupaikkoja koskevia säännöksiä uudistettaessa (HE 18/1987 vp.) eduskunta edellytti, että valtiovarainministeriöllä tulisi olla oikeus määrätä myös kantokajan jälkeisistä maksupaikoista siinä vaiheessa, kun maksupaikkojen laajentamiseksi tarvittavat valmiudet ovat olemassa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on erikseen annettu esitys verohallintolaiksi ja laiksi verotusmenettelystä sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

(HE 131/1995 vp). Tähän esitykseen sisältyvä ehdotus veronkantolain 7 §:n 2 momentin muuttamisesta liittyy aikaisemmin annettuun esitykseen sisältyvään veronkantolain 10 §:n 1 momenttia koskevaan ehdotukseen siten, että olisi suotavaa, jos muutokset voisivat tulla voimaan samanaikaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Sovellettavia veroja koskevaa luetteloa ehdotetaan ajanmukaistettavaksi lisäämällä pykälään viittaus arvonlisäveroon, jolloin veronkantolain säännöksiä sovellettaisiin myös arvonlisäveron kantoon, perintään, palauttamiseen ja tilittämiseen. Viittaus auto- ja moottoripyöräveroon ehdotetaan samalla poistettavaksi vanhentuneena. Autoverolaissa (1482/94) on säännös, jonka mukaan veronkantolain sovellettaisiin toissijaisesti. Tältä osin ei ole asianmukaista mainita veronkantolain ensisijaisena sovellettavana lakina, siten kuin veronkantolain 1 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.

2 §. Pykälä ehdotetaan ajanmukaistettavaksi vuonna 1994 voimaantulleen arvonlisäverolain (1501/93) ja vuoden 1995 alusta voimaantulleen autoverolain (1482/94) johdosta. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä.

4 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiovarainministeriö voisi kantoajoista riippumatta määrätä verojen maksupaikoiksi nykyisten postisiirtoliikettä välittävien postitoimipaikkojen, rahalaitosten ja valtion tilivirastojen lisäksi myös muita maksuliikkeestä huolehtivia toimipaikkoja kuten julkisen hallinnon yhteisiä palveluyksiköitä. Palveluyksiköistä säädetään julkisen hallinnon asiakaspalvelujen järjestämisestä yhteisissä palveluyksiköissä annetussa laissa (802/93). Ehdotuksen seurauksena valtiovarainministeriöllä olisi oikeus määrätä veroja vastaanottavista maksupaikoista siitä riippumatta, onko kysymyksessä veron suorittaminen eräpäivänä tai sen jälkeen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Sen mukaan valtiovarainministeriö oikeutettaisiin määräämään, että verot voidaan suorittaa myös eräpäivän jälkeen verolippuun merkityn määrällisenä valtiovarainministeriön määräämiin maksupaikkoihin. Viivästysseuraamuksia ei laskettaisi täs-

sä yhteydessä, vaan ne tai niiden maksamatta oleva osa perittäisiin verovelvolliselta erikseen maksumuistutuksella tai muun maksuunpantavan veron yhteydessä. Maksupaikkojen määrä laajenisi siten koskemaan muitakin kuin eräiden verojen ja maksujen jälkikannosta annetussa valtiovarainministeriön päätöksessä (313/94) tarkoitettuja maksupaikkoja. Nykyisessä pankkijärjestelmässä ei ole enää perusteltua asettaa eri maksupaikkoja verojen vastaanottajina keskenään eri asemaan.

Uudessa 3 momentissa ehdotetaan selkeyttäväksi ajankohtaa, jolloin verovelvollisen katsotaan maksupaikasta riippumatta suorittaneen veronsa veroviranomaista sitovasti. Valtiovarainministeriö voisi ehdotuksen mukaan määrätä veron maksamisesta myös ulkomailla. Ehdotuksen mukaan vero katsottaisiin maksetuksi jo ennen kuin se on kirjattu valtion postisiirtotilille. Veron voitaisiin katsoa siinä tapauksessa olevan suoritettu veroviranomaista sitovasti, jos maksamisen ja kirjaamisen välinen aika on enintään kaksi viikkoa. Ehdotettu muutos olisi perusteltua verovelvollisen oikeusturvan kannalta.

7 §:n 2 momentti. Ehdotettu 2 momentti koskisi tilanteita, joissa verovelvollinen suorittaa tai ulosottoviranomainen perii verojäämän kuittauskuukauden aikana ennen kuin veronkantoviranomainen on voinut toimittaa tiedon veron kuittauksesta. Verovelvolliselta vapaaehtoisesti tai ulosottooperinnässä saatu maksu käytettäisiin tässä tilanteessa verojäämän suorituksiksi. Ehdotettu muutos ei kuitenkaan koskisi ennakonpalautuksen kuitausta. Uusi 2 momentti liittyy veronkantolain 10 §:n 1 momenttia koskevaan muutokseen, joka sisältyy hallituksen esitykseen verohallintolaiksi ja laiksi verotusmenettelystä sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Ehdotetut muutokset vähentäisivät toteutussaan samaan verojäämään kohdistuvia päällekkäisiä toimenpiteitä ja aiheuttomien suoritusten palautuksia.

11 §. Viittaus akordiin ehdotetaan poistettavaksi vanhentuneena, koska akordilain (148/32) voimassaolo päättyi vuoden 1992 lopussa eikä lain voimassaoloa ole enää jätetty.

4 luku. Erinäiset säännökset

27 §. Pykälässä säädettäisiin niistä perimiskeinoista, joita lääninverovirastolla on velkojana käytettävissään verojen kerryttämisiksi.

Ehdotettu 1 momentti vastaa nykyistä 27 §:n 1 momenttia. Siinä säädetään määräaikana maksamatta jätettyjen verojen lähettämistä perittäväksi ulosottoon. Määräajalla tarkoitetaan lähinnä valtiovarainministeriön veronkantolain 4 b §:n mukaan vuosittain määräämiä verojen kantoaikoja ja eräpäiviä.

Ennen ulosottoon lähettämistä verovelvolliselle voitaisiin 2 momentin mukaan lähettää määräaikana maksamatta jätetystä verosta maksumuistutus. Ehdotus vastaisi sisällöltään nykyistä jälkikantomenettelyä. Varsinaisesta jälkikannon käsitteestä ehdotetaan luovuttavaksi. Sen sijaan lääninverovirasto voisi lähettää maksamattomasta verosta maksumuistutuksen muulloinkin kuin vain nykyistä jälkikantoaikaa vastaavana aikana, ei kuitenkaan, jos vero on samanaikaisesti ulosotto-perinnässä. Useimmissa tapauksissa verovelvolliselle lähetettäisiin jatkossakin nykyiseen tapaan yksi maksumuistutus, ennen kuin vero lähetettäisiin perittäväksi ulosottoon tai ryhdyttäisiin muihin perimistöimiin. Useamman maksumuistutuksen lähettäminen tulisi kysymykseen lähinnä joissakin yksittäistapauksissa. Maksumuistutus voitaisiin lähettää myös siinä vaiheessa, kun veron perintä ei ole enää ulosottoasiana vireillä ulosottoviranomaisessa. Lähettäminen voi tässä tilanteessa olla perusteltua, jos esimerkiksi verovelvollisen tulo- ja varallisuusasema on muuttunut ja veroviranomainen on saanut tiedon tästä muutoksesta.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi nykyistä 27 a §:ää. Säännöstä ehdotetaan samalla rakenteellisesti ja sanonnallisesti ajanmukaistettavaksi. Asiasisältö ei muuttuisi. Kuten nykyisinkin lääninverovirasto voisi ryhtyä erikoisperintätoimiin verojen ulosotto-perintään lähettämisen sijasta tai sen ohella. Nykyinen 27 a § sisältää lähinnä esimerkkiluettelon lääninveroviraston käytettävissä olevista perintätoimista. Erikoisperinnän käsitettä

ei ole tarkemmin määritelty säädösten tasolla, eikä erikoisperinnällä ole käsitteenä erillistä itsenäistä sisältöä. Erikoisperinnällä tarkoitetaan lähinnä niitä yksittäisiä perimistöimiä, joihin lääninverovirasto voi velkojan ominaisuudessa veronsaajien puhevallan käyttäjänä ryhtyä verojäämien perimiseksi. Näitä ovat toisaalta sellaiset lääninveroviraston perintätoimet, joissa maksamatta jätettyjen verojen kertyminen ei edellytä ulosottoa, esimerkiksi vapaaehtoisuuteen perustuvat verojen maksujärjestelyt. Lääninveroviraston perintätoimenpiteistä on toisaalta kyse myös silloin, kun verojäämän periminen edellyttää erityistoimenpiteitä kuten oikeudenkäyntejä ja turvaamistoimenpiteitä. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että laissa säädettäisiin lääninveroviraston oikeudesta ryhtyä erikoisperintänä sellaisiin perintätoimiin, joissa lääninveroviraston arvion mukaan maksamatta jätetyn määrän kertyminen ei edellytä ulosottoa tai joissa se edellyttää erityistoimenpiteitä. Sen sijaan, että laissa nykyiseen tapaan esimerkiksi yksilöittäisiin joitakin lääninveroviraston käytettävissä olevia perintätoimia, näistä toimenpiteistä ehdotetaan säädettäväksi asetuksella.

Käytännössä erikoisperintätoimet ovat useimmiten kohdistuneet yritystoimintaa harjoittaviin velallisiin. Ehdotetuilla muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä käytäntöä.

Uudessa 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä edellytyksistä, joiden perusteella lääninverovirasto voisi olla ryhtymättä perintään tai keskeyttää jo aloitetun perinnän. Säännös tulisi sovellettavaksi tilanteissa, joissa verovelvollisen maksukyvyttömyys on tiedossa jo etukäteen.

27 a §. Pykälän asiasisältö ehdotetaan siirrettäväksi 27 §:n uuteen 3 momenttiin ja sen nojalla annettavaan asetuksentasoiseen säännökseen, jolloin nykyinen 27 a § voidaan kumota.

2. Tarkemmat säännökset

Veronkantoasetukseen on tarkoitus tehdä veronkantolain 27 §:ään sisältyvien ehdotusten edellyttämät täsmennykset. Yksityiskohtainen esimerkkiluettelo erikoisperintätoimista ehdotetaan siirrettäväksi laista asetukseen. Samalla luettelo on tarkoitus täydentää siten, että lääninveroviraston toimivalta käyttää velkojan puhevaltaa koskisi myös yksityishenkilön velkajärjestelyitä ja yrityssaneerausmenettelyä. Alustava asetusluonnos on

tämän esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta.

Edellä esityn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

veronkantolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 11 päivänä elokuuta 1978 annetun veronkantolain (611/78) 27 a §, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä marraskuuta 1981 ja 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetuilla laeilla (740/81 ja 682/85),

muutetaan 1 §:n 1 momentti sekä 2, 4 a, 11 ja 27 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 a § 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (586/87) ja 27 § mainitussa 13 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, sekä

lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Valtionveron, kunnallisveron, yhteisön tuloveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun, sairausvakuutusmaksun, metsänhoitomaksun, työnantajan sosiaaliturvamaksun, perintö- ja lahjaveron, arvonlisäveron, liikevaihtoveron, eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron sekä ennakkoperinnässä suoritettavan ennakon, muun suorituksen ja ennakonpidätyksen kanto, perintä, palauttaminen ja tilittäminen toimitetaan niin kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Maahantuonnin yhteydessä toimitettavasta arvonlisäveron kannosta säädetään erikseen.

4 a §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetut verot, maksut ja muut suoritukset voidaan kantoajoista riippumatta maksaa rahalaitoksiin, postisiirtoliikettä välittäviin postitoimipaikkoihin ja valtion tilivirastoihin sekä muihin maksuliikkeestä huolehtiviin toimipaikkoihin sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää.

Valtiovarainministeriö voi määrätä, että vero saadaan myös kantoajan jälkeen maksaa verolippuun merkityn määräisenä ja että viivästysseuraamusten johdosta maksamatta jäänyt osa viivästysseuraamuksineen kannetaan verovelvolliselta erikseen tai muun maksuunpantavan veron yhteydessä.

Maksu katsotaan suoritetuksi veronkantoriviranomaiselle silloin, kun maksaja saa kuitenkin asianomaiselle valtion postisiirtotilille tapahtuneesta tilillepanosta tai suorituksesta tiliviraston kassaan taikka kun tilisiirto edellä mainitulle tilille on velotettu maksupaikana toimivan rahalaitoksen tililtä. Valtiovarainministeriö voi määrätä, että ulkomailla suoritettu vero katsotaan maksetuksi ennen kuin se on kirjattu valtion postisiirtotilille.

7 §

Veronkuittausta ei toimiteta, jos verojäämä on maksettu tai peritty sen kuukauden aikana, jona on veronkuittauspäivä. Tämä ei kuitenkaan koske ennakonpalautuksen kuittamista.

11 §

Veronpalautuksen saajan konkurssi tai veronpalautuksen ulosmittaus eivät estä veronkuittauksen toimittamista.

27 §

Lääninveroviraston on lähetettävä määrääjänä maksamatta jätetyt verot, maksut ja muut suoritukset ulosottotoimin perittäväksi. Ulosottoon sovelletaan tällöin, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin säädetään.

Määräaikana maksamatta jätetystä verosta, maksusta tai muusta suorituksesta voidaan

ennen ulosottoon lähettämistä ja ulosottoasian vireillä olon päätyttyä lähettää vero- tai maksuvelvolliselle maksumuistutus.

Ulosottoon lähettämisen sijasta tai sen ohella lääninverovirasto voi verojen perimiseksi erikoisperintänä ryhtyä perintätoimiin, joissa maksamatta jätetyn määrän kertyminen ei edellytä ulosottoa tai joissa se edellyttää erityistoimenpiteitä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Lääninverovirasto voi olla ryhtymättä tässä pykälässä tarkoitettuun verojen perintään tai keskeyttää perinnän, jos sen ei arvioida johtavan tulokseen. Perintää jatketaan, kun sen voidaan olettaa johtavan tulokseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

Laki

veronkantolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä elokuuta 1978 annetun veronkantolain (611/78) 27 a §, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä marraskuuta 1981 ja 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetuilla laeilla (740/81 ja 682/85),
muutetaan 1 §:n 1 momentti sekä 2, 4 a, 11 ja 27 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 a § 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (586/87) ja 27 § mainitussa 13 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, sekä
lisätään 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Valtionveron, kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun, sairausvakuutusmaksun, metsänhoitomaksun, työnantajan sosiaaliturvamaksun, perintö- ja lahjaveron, liikevaihtoveron, eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron, *auto- ja moottoripyöräveron* sekä ennakkoperinnässä suoritettavan ennakon, muun suorituksen ja ennakonpidätyksen kanto, perintä, palauttaminen ja tilittäminen toimitetaan niin kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Valtionveron, kunnallisveron, yhteisön tuloveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun, sairausvakuutusmaksun, metsänhoitomaksun, työnantajan sosiaaliturvamaksun, perintö- ja lahjaveron, *arvonlisäveron*, liikevaihtoveron, eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron sekä ennakkoperinnässä suoritettavan ennakon, muun suorituksen ja ennakonpidätyksen kanto, perintä, palauttaminen ja tilittäminen toimitetaan niin kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Maahantuonnin yhteydessä toimitettavasta *liikevaihtoveron ja auto- ja moottoripyöräveron kannosta sekä autorekisterikeskuksen maksuunpaneman auto- ja moottoripyöräveron kannosta* on säädetty erikseen.

2 §

Maahantuonnin yhteydessä toimitettavasta *arvonlisäveron kannosta* säädetään erikseen.

4 a §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetut verot, maksut ja muut suoritukset voidaan maksaa postisiirtoliikettä välittäviin postitoimipaikkoihin, rahalaitoksiin ja valtion tilivirastoihin sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää.

4 a §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetut verot, maksut ja muut suoritukset voidaan *kantaoajoista riippumatta* maksaa rahalaitoksiin, postisiirtoliikettä välittäviin postitoimipaikkoihin ja valtion tilivirastoihin *sekä muihin maksuliikkeitä huolehtiviin toimipaikkoihin* sen mukaan kuin valtiovarainministeriö määrää.

Valtiovarainministeriö voi määrätä, että vero saadaan myös kantoajan jälkeen maksaa verolippuun merkityn määräisenä ja että viivästysseuraamusten johdosta maksamatta jäänyt osa viivästysseuraamuksineen kannetaan verovelvolliselta erikseen tai muun maksuunpantavan veron yhteydessä.

Maksu katsotaan suoritetuksi veronkantoviranomaiselle silloin, kun maksaja saa kuitenkin asianomaiselle valtion postisiirtotilille

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tapahuneesta tilillepanosta tai suorituksesta tiliviraston kassaan taikka kun tilisiirto edellä mainitulle tilille on velotettu maksupaikana toimivan rahalaitoksen tililtä. Valtiovarainministeriö voi määrätä, että ulkomailta suoritettu vero katsotaan maksetuksi ennen kuin se on kirjattu valtion postisiirtotilille.

7 §

Veronkuittausta ei toimiteta, jos verojäämä on maksettu tai peritty sen kuukauden aikana, jona on veronkuittauspäivä. Tämä ei kuitenkaan koske ennakonpalautuksen kuittauksista.

11 §

Veronpalautuksen saajan konkurssi tai hänelle myönnetty akordi tahi veronpalautuksen ulosmittaus eivät estä veronkuittauksen toimittamista.

11 §

Veronpalautuksen saajan konkurssi tai veronpalautuksen ulosmittaus eivät estä veronkuittauksen toimittamista.

27 §

Lääninveroviraston on lähetettävä määräaikaan maksamatta jätetyt verot, maksut ja muut suoritukset ulosottotoimin perittäväksi. Ulosottoon sovelletaan tällöin, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa on säädetty.

Valtiovarainministeriö voi kuitenkin määrätä, että maksamatta jätetyt verot, maksut ja muut suoritukset niille perittävine viivästyskorkoineen ja jäämakuuineen saadaan suorittaa valtiovarainministeriön määräämänä aikana säännönmukaisen kantoajan jälkeen ja että maksamatta olevasta määrästä lähetetään vero- tai maksuvelvolliselle maksumuistutus (jälkikanto).

Lääninverovirasto voi keskeyttää perinnän, jos vero- tai maksuvelvolliselta on todettu puuttuvan ulosmittauskelpoista tuloa tai varallisuutta, hänen olinpaikkaansa ei tiedetä tai hän oleskelee maassa, jonka kanssa Suomella ei ole perinnän mahdollistavaa sopimusta. Perintää on jatkettava, kun sen voidaan olettaa johtavan tulokseen.

27 §

Lääninveroviraston on lähetettävä määräaikaan maksamatta jätetyt verot, maksut ja muut suoritukset ulosottotoimin perittäväksi. Ulosottoon sovelletaan tällöin, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin säädetään.

Määräaikana maksamatta jätetystä verosta, maksusta tai muusta suorituksesta voidaan ennen ulosottoon lähettämistä ja ulosottoasian vireillä olon päätyttyä lähettää vero- tai maksuvelvolliselle maksumuistutus.

Ulosottoon lähettämisen sijasta tai sen ohella lääninverovirasto voi verojen perimiseksi erikoisperintänä ryhtyä perintätoimiin, joissa maksamatta jätetyn määrän kertyminen ei edellytä ulosottoa tai joissa se edellyttää erityistoimenpiteitä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Lääninverovirasto voi olla ryhtymättä tässä pykälässä tarkoitettuun verojen perintään tai keskeyttää perinnän, jos sen ei arvioida johtavan tulokseen. Perintää jatketaan, kun sen voidaan olettaa johtavan tulokseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 a §

Ulosoton hakemisen ohella tai sen sijasta voidaan ryhtyä erikoisperintätoimenpiteisiin verojen perimiseksi. Tällöin voidaan verovelvollinen hakea konkurssiin, ryhtyä verojen perinnän turvaamistoimenpiteisiin, nostaa ja ajaa verojen perinnästä johtuvia korvauksia takaisinsaantikanteita sekä ryhtyä tarvittaviin toimiin sen selvittämiseksi, onko erikoisperintätoimenpiteitä käytettävä.

Erikoisperintään kuuluu myös verosaatavien valvonta ja puhevallan käyttö konkurssissa, osakeyhtiöiden ja osuuskuntien sulautumisessa, kiinteistön pakkohuutokaupassa, julkisessa haasteessa ja pesäerossa, osallistuminen pesähoitotehtäviin konkurssissa, maksamatta olevia veroja koskevien tietojen lähettäminen julkaistavaksi sekä verojen periminen ulkomailla ja ulkomaan verojen periminen Suomessa.

Erikoisperinnässä voidaan ryhtyä tarvittaviin toimiin verovelvollisen maksukyvyyn selvittämiseksi ja käyttää sellaisia maksujärjestelyjä, joilla varmistetaan maksamatta jätettyjen määrien kertyminen.

(27 a § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .

Luonnos

Asetus

veronkantoasetuksen muuttamisesta

Valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä

muutetaan 1 päivänä joulukuuta 1978 annetun veronkantoasetuksen (903/78) 4 ja 5 §, sellaisena kuin ne ovat 4 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa asetuksessa, sekä *lisätään* asetukseen uusi 5 a § seuraavasti:

4 §

Jos perintään ei ole ryhdytty tai perintä on keskeytetty veronkantolain 27 §:n 4 momentin mukaisesti, lääninveroviraston on edelleen selvítettävä vero- tai maksuvelvollisen tuloihin, varallisuuteen ja olinpaikkaan liittyviä sekä muita perintään vaikuttavia seikkoja perimisen jatkamismahdollisuuksien toteamiseksi.

5 §

Lääninverovirasto voi verojen perimiseksi veronkantolain 27 §:n 3 momentin mukaisesti muun muassa:

- 1) selvittää verovelvollisen maksukykyä ja tarkoituksenmukaista perintäkeinoa;
- 2) ryhtyä verojen maksujärjestelyyn;
- 3) hakea verovelvollisen konkurssiin;
- 4) käyttää puhevaltaa konkurssissa, sulau-

tumisessa, kiinteistön pakkohuutokaupassa, julkisessa haasteessa, yrityksen saneerausmenettelyssä ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä sekä muussa näihin rinnastettavassa tilanteessa;

5) osallistua pesänhoitotehtäviin konkurssissa;

6) ryhtyä tarvittaviin oikeudenkäynteihin;

7) ryhtyä turvaamistoiimiin;

8) pyytää ja antaa kansainvälistä virka-apua siitä erikseen säädetyllä tavalla;

9) ilmoittaa verojäämiä koskevia tietoja julkaistaviksi.

5 a §

Ulosottomiehelle on viipymättä ilmoitettava edellä 5 §:ssä tarkoitettusta perintätoimesta, joka saattaa aiheuttaa muutoksia veron ulosottoperintään.